

พิกโตเรียลลิสม์: บทสำรวจจุดเริ่มต้นของภาพถ่าย ในฐานะงานศิลปกรรม

วารี จัตรอุดมผล¹

บทคัดย่อ

บทความนี้สำรวจความขัดแย้งและพัฒนาการของภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะผ่านบริบททางประวัติศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการ ขยายขอบเขตความเข้าใจและยกระดับความสนใจด้านภาพถ่ายศึกษา ผู้เขียนใช้วิธีการศึกษาผ่านการวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของลัทธิศิลปะภาพถ่ายแบบพิกโตเรียลลิสม์ (Pictorialism) และความสัมพันธ์กับอิทธิพลของเทคโนโลยีสังคม และวัฒนธรรมในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 จากการศึกษาพบว่า พิกโตเรียลลิสม์เป็นขบวนการศิลปะกลุ่มแรกในประวัติศาสตร์ภาพถ่าย ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับผลงานภาพถ่ายให้เป็นงานศิลปะที่มีคุณค่าและความหมายในตัวเองมากกว่าเพียงเครื่องมือบันทึกภาพสำเนาของวัตถุหรือเหตุการณ์ มีการเคลื่อนไหวอย่างชัดเจนอยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ในทวีปยุโรปและทวีปอเมริกา มีบทบาทสำคัญในการเปิดทางให้ภาพถ่ายได้รับการยอมรับในฐานะงานศิลปะ การเกิดขึ้นของพิกโตเรียลลิสม์มีที่มาจากข้อขัดแย้งและความไม่ลงรอยกันระหว่างแนวคิดใหม่และแนวคิดดั้งเดิม ก่อให้เกิดข้อถกเถียงทางศิลปะและนำไปสู่การค้นหาค้นหาสุนทรียศาสตร์ในภาพถ่าย ข้อค้นพบดังกล่าวสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ที่เกิดจากอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางความรู้และแนวคิดภายใต้บรรยากาศอันท้าทายของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

* วันที่รับบทความ 12 กรกฎาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 4 พฤศจิกายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ 24 พฤศจิกายน 2567

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำกลุ่มวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การผสมผสานและปะทะกันระหว่างอำนาจของชนชั้นกลางใหม่และค่านิยมดั้งเดิม
ในสังคมยุควิศวะตอเรียน รวมถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีการผลิตซ้ำและวัฒนธรรม
สำเร็จรูป ซึ่งกำลังก่อตัวขึ้นเป็นวัฒนธรรมมวลชน และส่งผลกระทบต่อการมอง
ภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะ

คำสำคัญ: พิคโตเรียลลิสม์ ศิลปะภาพถ่าย ประวัติศาสตร์การถ่ายภาพ
ภาพถ่ายศึกษาสุนทรียศาสตร์ในภาพถ่าย การถกเถียงทางศิลปะ
การปฏิบัติอุตสาหกรรม ยุควิศวะตอเรียน วัฒนธรรมมวลชน โกดัก

Pictorialism: A Study of the Emergence of Photography as an Art

Varee Chatudompol²

Abstract

This article explores the conflicts and developments of photography as an art form within the historical context. The objective is to present interdisciplinary knowledge to expand understanding and elevate interest in photographic studies. The study analyzes the movement of Pictorialism, the first art movement in the history of photography, and its relationship with the influences of technology, society, and culture from the 19th century to the early 20th century. The findings reveal that Pictorialism aimed to elevate photography as an art with intrinsic value and meaning beyond merely recording reality. This movement played a crucial role in gaining acceptance for photography as an art form during the 19th century to the early 20th century, providing a foundational basis for the development of photography in later periods. The emergence of Pictorialism stemmed from conflicts and discord between new and traditional ideas, leading to artistic debates and the pursuit of aesthetics in photography. These findings are related to the changes in social and cultural contexts influenced by advancements in knowledge and ideas under the challenging atmosphere of the First and Second Industrial Revolutions. Additionally, the integration and clash between the power of the new middle class and traditional values in Victorian society, as well as the influence of reproduction technology and mass-produced

² Assistant Professor, Department of Film and Photography, Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University

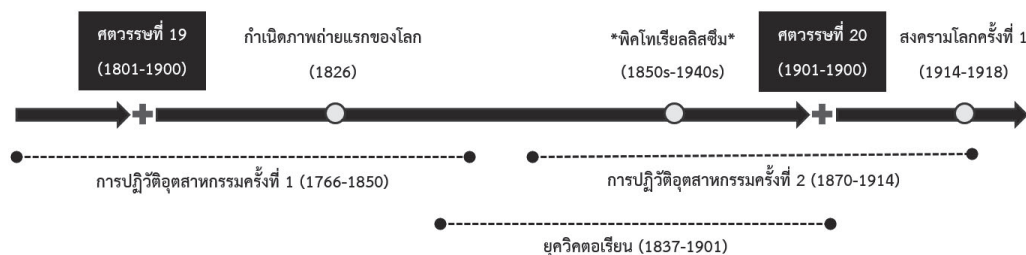
culture, which was emerging as mass culture, affected the perception of photography as an art form.

Keywords: Pictorialism, art photography, history of photography, photographic studies, aesthetics in photography, artistic debates, Industrial Revolution, Victorian Era, mass culture, Kodak

1. บทนำ: พิกโตเรียลลิสม์และบริบททางประวัติศาสตร์

“พิกโตเรียลลิสม์” (Pictorialism) เป็นหนึ่งในความเคลื่อนไหวของภาพถ่ายในฐานะงานศิลปกรรมที่มีความสำคัญและปรากฏอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ภาพถ่าย มีแนวคิดและรูปแบบที่เน้นการสร้างสรรคภาพถ่ายให้มีลักษณะคล้ายงานศิลปะเช่นภาพวาดหรือภาพจิตรกรรม ให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายทางศิลปะมากกว่าการบันทึกภาพความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา การเกิดขึ้นของขบวนการพิกโตเรียลลิสม์เป็นตัวอย่างแรกของการรวมกลุ่มและการพัฒนาทางความคิดในวงการภาพถ่ายอย่างเป็นระบบ มีการเผยแพร่แนวคิดและวิธีการแสดงออกผ่านสุนทรียศาสตร์ด้านภาพถ่ายของตนเองอย่างชัดเจน และมีผลต่อการยอมรับภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะ ลัทธิศิลปะภาพถ่ายดังกล่าวได้จุดประเด็นให้เกิดข้อถกเถียงในวงกว้างต่อบทบาทหน้าที่ของภาพถ่ายในสังคมและการประเมินคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ นอกจากนั้นยังสะท้อนให้เห็นอิทธิพลทางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนอยู่ภายใต้ความไม่ลงรอยของวิถีเก่า-ใหม่ รวมถึงความท้าทายของภาวะความเปลี่ยนแปลงในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ซึ่งเริ่มขึ้นในทวีปยุโรป และส่งผ่านไปเติบโตยังสหรัฐอเมริกาอย่างแพร่หลาย

ภาพที่ 1 ลำดับเวลาของขบวนการพิกโตเรียลลิสม์ (Pictorialism) ระบุเป็นคริสต์ศตวรรษ

1.1 ความเคลื่อนไหวและบริบททางสังคม

เนื่องจากความแพร่หลายที่กระจายออกไปในหลากหลายประเทศ ความเคลื่อนไหวและความนิยมที่ระบุนั้นไว้ในประวัติศาสตร์ศิลปะภาพถ่ายพิคโตเรียลลิสม์นั้น จึงมีการกำหนดช่วงเวลาที่แตกต่างกันออกไป โดยสรุปแล้วกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นในช่วงระหว่างปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยเริ่มต้นขึ้นและแพร่หลายในทวีปยุโรปอย่างรวดเร็ว ก่อนที่จะเดินทางไปในสหรัฐอเมริกา และจากนั้นจึงเสื่อมลงอย่างรวดเร็วเมื่อทวีปยุโรปเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1914-1915) อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่สหรัฐอเมริกาไม่ใช่ศูนย์กลางทางการรบ ความนิยมที่แพร่กระจายไปยังสหรัฐอเมริกาก็ดำเนินไปยาวนานกว่าในทวีปยุโรป โดยค่อยๆ เริ่มลดลงในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เนื่องจากการมาถึงของลัทธิศิลปะสมัยใหม่ (modernism) และยังดำเนินต่อไปจนถึงช่วงปลายของสงครามโลกครั้งที่ 1 ในอีกหลายประเทศของโลก

ขบวนการพิคโตเรียลลิสม์ในยุโรปและสหรัฐอเมริกาเคลื่อนไหวอยู่ภายใต้ภาวะสังคมในช่วงเวลาของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1760-1850) การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1870-1914) และยุคสมัยวิคตอเรียน (Victorian Era, ค.ศ. 1837-1901) อิทธิพลของพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมที่เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมากในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมทั้งสองครั้ง ทำให้ทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกาเติบโตและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการส่งเสริมพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ การประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการคิดค้นด้านการถ่ายภาพที่รวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างจากสังคมที่พึ่งพาการเกษตรมาสู่อุตสาหกรรม ยังทำให้เกิดการหลั่งไหลของประชากรเข้าสู่เมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางของพัฒนาการทางความรู้และเศรษฐกิจ ปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมและการขยายตัวของชนชั้นกลางที่มีความรู้และอำนาจเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ การคมนาคมทางเรือที่ก้าวหน้ายังส่งเสริมให้ความนิยมในศิลปะภาพถ่ายพิคโตเรียลลิสม์แพร่หลายจากทวีปยุโรปมาเจริญรุ่งเรืองในสหรัฐอเมริกา พร้อมกับการย้ายถิ่นฐานของกลุ่มผู้อพยพใหม่ชาวยุโรป (The New Immigration) สหรัฐอเมริกาในช่วง

เวลานั้นเปรียบเสมือนดินแดนใหม่แห่งความฝันและเป็นยุคทองทางอุตสาหกรรม เป็นชาติที่เติบโตและมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แนวคิดและสุนทรียศาสตร์ของภาพถ่ายฟิคโทเรียลลิสม์จึงแพร่หลายและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ได้มากกว่าในทวีปยุโรป และสอดคล้องไปกับพัฒนาการของวงการศิลปะในสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง

บ่อเกิดและพัฒนาการของศิลปะภาพถ่ายฟิคโทเรียลลิสม์ที่เริ่มต้นขึ้นในทวีปยุโรปช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของแนวคิดในสังคมสมัยวิคตอเรียน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ในสหราชอาณาจักร และเป็นจักรวรรดิที่เข้มแข็งที่สุดของโลกในช่วงเวลานั้น สมัยวิคตอเรียนเป็นจุดสูงสุดของการปฏิวัติอุตสาหกรรม และเป็นยุคสูงสุดของจักรวรรดิอังกฤษ มีแนวคิดด้านขนบธรรมเนียมและประเพณีซึ่งเคร่งครัดต่อความดั้งเดิมและรุ่งโรจน์ที่สืบทอดต่อกันมา ทำให้พัฒนาการด้านแนวคิดในสังคมที่มีต่อคุณค่าความเป็นศิลปะในภาพถ่ายขณะนั้นยังมีความผสมผสาน กล่าวคือ ศิลปะภาพถ่ายฟิคโทเรียลลิสม์เคลื่อนไหวอยู่ท่ามกลางข้อถกเถียงและการต่อสู้ของอำนาจเก่า-ใหม่ ระหว่างแนวคิดดั้งเดิมในสังคมสมัยวิคตอเรียนที่ได้รับการท้าทายจากอำนาจที่เพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางซึ่งมีความรู้ และแนวคิดใหม่ภายใต้แรงขับเคลื่อนจากความเจริญก้าวหน้าของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

1.2 คุณลักษณะของภาพถ่ายแบบฟิคโทเรียลลิสม์

ฟิคโทเรียลลิสม์นับเป็นกระแสหรือลัทธิภาพถ่ายศิลปะแรกของโลกที่มีวิธีการนำเสนอชัดเจนและมีความสัมพันธ์กับศิลปะ ศิลปินช่างภาพนำเสนอภาพถ่ายที่แสดงให้เห็นความพยายามออกจากกรอบและวิธีคิดดั้งเดิม ซึ่งคุมขังภาพถ่ายไว้กับรากความเชื่อในช่วงของการประดิษฐ์คิดค้น กล่าวคือ ปฏิเสธแนวคิดที่มองกระบวนการถ่ายภาพเป็นเพียงการใช้เครื่องมือบันทึกและนำเสนอภาพให้สมจริงดังตาเห็น แนวคิดดังกล่าวเริ่มขึ้นเมื่อเทคโนโลยีในการบันทึกภาพถ่ายพัฒนาจนมีความชัดเจนเพียงพอ ทำให้นักวาดภาพหรือจิตรกรหันมาให้ความสนใจในการถ่ายภาพเพื่อสร้างงานศิลปะของตนเอง ส่งผลให้อิทธิพลทางแนวคิดและสุนทรียศาสตร์ของการวาดภาพจิตรกรรมถูกถ่ายทอดออกมาผ่านผลงานภาพถ่าย

ในระยะแรกช่างภาพพิคโตเรียลิสต์ที่ผ่านการศึกษาด้านศิลปะได้วางมือจากพู่กันมากดชัตเตอร์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายที่ผสมผสานอิทธิพลของงานศิลปะ โดยนำเอารูปแบบการจัดวาง “องค์ประกอบตามแบบอย่างดั้งเดิม” มาใช้ และยังคงถ่ายภาพโดย “เน้นที่การบันทึกความจริง” จนกระทั่งวงการศิลปะก้าวเข้าสู่แนวคิดของ “ความเป็นสมัยใหม่” (Modernism) กลืนอายุของสุนทรียศาสตร์ในศิลปะแบบอิมเพชันนิสม์ (Impressionism Art) ซึ่งเฟื่องฟูอยู่ในช่วงกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 19 จึงเริ่มได้รับการถ่ายทอดผ่านผลงานภาพถ่ายพิคโตเรียลิสต์ออกมาอย่างชัดเจน

กลืนอายุของความเป็นศิลปะและสุนทรียศาสตร์ในแบบอิมเพชันนิสม์เห็นได้จากลักษณะเด่นของภาพถ่ายพิคโตเรียลิสต์ ซึ่งนิยมใช้กระบวนการทางเคมีในห้องมืดเพื่อสร้างสรรค์ภาพถ่ายที่ไม่คมชัด พร่าเลือน ไม่เน้นการเลียนแบบ ไม่แยแสหรือยึดมั่นเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นจริงตามที่กล้องได้บันทึกไว้ ผลงานเหล่านั้นให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์ตามแต่จินตนาการเพื่อสร้างความสวยงามให้ภาพถ่าย โดยนิยมใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ เช่น สร้างภาพถ่ายที่ดูนุ่มนวลคล้ายภาพวาดโดยใช้เทคนิค การเบลอภาพ การใช้ฟิลเตอร์ การปรับแต่งและตัดต่อภาพในห้องมืด นอกจากนั้น ภาพถ่ายพิคโตเรียลิสต์ยังมีการจัดวางองค์ประกอบที่ละเอียดอ่อนและสวยงาม มีการวางแผนอย่างรอบคอบก่อนการถ่ายภาพเพื่อเล่าเรื่องและสื่อความหมายทางศิลปะ โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก หรือแนวคิดที่สื่อสารตามอย่างที่ต้องการ แนวคิดดังกล่าวจึงเปิดทางให้ช่างภาพได้ทดลองและพัฒนาเทคนิคการถ่ายภาพในแบบใหม่ที่เน้นกรรมวิธีในการสร้างสรรค์และขยายมิติในการแสดงออกทางสุนทรียศาสตร์ของภาพถ่าย

นอกจากนั้น ช่างภาพกลุ่มพิคโตเรียลิสต์ในฝั่งทวีปยุโรปและทวีปอเมริกา ยังมีการรวมกลุ่มและจัดกิจกรรมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับภาพถ่ายให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมและสถาบันในฐานะงานศิลปะ (ที่โดดเด่นได้แก่ กลุ่ม “The Linked Ring Society” ในประเทศอังกฤษ และกลุ่ม “Photo-Secession” ในสหรัฐอเมริกา) เริ่มจากการเผยแพร่ข้อเขียนในรูปแบบวารสาร ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและรูปแบบตามแนวทางการถ่ายภาพของกลุ่ม ริเริ่มการจัดทำ

หนังสือภาพ (photobook) ซึ่งนำเสนอภาพถ่ายด้วยกระบวนการพิมพ์ที่มีคุณภาพสูง เปิดแกลเลอรีของกลุ่มเพื่อเริ่มต้นเผยแพร่ผลงานผ่านการจัดแสดงนิทรรศการภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะ และท้าทายแนวคิดดั้งเดิมของสถาบันศิลปะยิ่งขึ้นไปอีก ด้วยการจัดแสดงผลงานภาพถ่ายร่วมกับงานศิลปกรรมประเภทอื่นๆ เพื่อต่อสู้กับข้อถกเถียงและกระแสคัดค้านที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ความเคลื่อนไหวของช่างภาพกลุ่มพิคโตเรียลิสต์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ภาพถ่ายยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนักในวงการศิลปะ จึงมีบทบาทสำคัญที่ “เปิดทาง” ให้กับศิลปะภาพถ่ายสมัยใหม่ (modern photography) รวมทั้งพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทางสุนทรียศาสตร์ แม้ความนิยมและรสนิยมในภาพถ่ายแบบพิคโตเรียลิสต์จะเสื่อมลงไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ช่างภาพและศิลปินที่เป็นผู้นำของกลุ่มพิคโตเรียลิสต์ยังมีบทบาทที่สำคัญต่อแนวคิดศิลปะในช่วงเวลาต่อมาในศตวรรษที่ 20 ซึ่งเปลี่ยนผ่านจากศิลปะแบบจารีตมาสู่ศิลปะสมัยใหม่

2. คำถามสำคัญในยุคแห่งการประดิษฐ์คิดค้น

“ภาพถ่ายคือศิลปะหรือวิทยาศาสตร์?” เป็นคำถามสำคัญที่มักเกิดขึ้นในบทสนทนาว่าด้วยความเป็นศิลปะของภาพถ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเริ่มต้นของประวัติศาสตร์การถ่ายภาพ บ่อเกิดของคำถามนั้นเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจบริบทของลัทธิศิลปะภาพถ่ายพิคโตเรียลิสต์ทั้งด้านแนวคิดและรูปแบบ รวมถึงแรงบันดาลใจในการจัดตั้งและรวมกลุ่มกันอย่างเป็นระบบของช่างภาพและศิลปิน การเติบโตของภาพถ่ายและความสามารถในการบันทึกภาพได้เสมือนจริงเหนือกว่าภาพวาดหรืองานจิตรกรรมในช่วงต้นถึงกลางศตวรรษที่ 19 ทำให้วงการศิลปะเริ่มตั้งคำถามต่อคุณค่าในความเป็นศิลปะของภาพถ่าย โดยการนำไปเทียบเคียงกับความเป็นวิทยาศาสตร์

2.1 จุดเริ่มต้นและบ่อเกิดของคำถาม

บ่อเกิดและที่มาสำคัญของคำถามนั้นเกิดจากความจริงที่ว่ากระบวนการถ่ายภาพเป็นการบันทึกปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของแสงและการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ โดยหากมองย้อนไปในประวัติศาสตร์จะพบว่า การถ่ายภาพเริ่มต้น

ขึ้นอย่างเป็นทางการในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อนักประดิษฐ์ชาวฝรั่งเศส ประกาศการค้นพบกระบวนการบันทึกภาพถ่ายได้อย่างถาวรลงบนแผ่นวัสดุ เคลือบสารเคมีไวแสงในราวปี ค.ศ. 1826 ความสำเร็จดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้ ภาวะสังคมแห่งความกระตือรือร้นของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 ในยุโรป ที่เน้นการขับเคลื่อนสังคมในขณะนั้นด้วยเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ทำให้นักประดิษฐ์ จำนวนมากต่างขานรับและนำการค้นพบดังกล่าวไปต่อยอดจนเกิดการแข่งขันและ พัฒนาการที่ทำให้การบันทึกภาพถ่ายมีความคมชัดมากยิ่งขึ้น จากนั้นไม่นาน ความนิยมในการถ่ายภาพจึงได้รับการตอบรับจากผู้คนในสังคมอย่างกว้างขวาง ไปทั่วทวีปยุโรป โดยที่ความเหมือนจริงในภาพถ่ายรวมถึงความผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับวิทยาศาสตร์ และการคิดค้นนั้นยังดำเนินอยู่และถือเป็นบทบาทที่สำคัญ

แมรี วอร์เนอร์ มาเรียน (Mary Warner Marien) หนึ่งในนักวิชาการ คนสำคัญด้านประวัติศาสตร์ภาพถ่าย กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ในหนังสือ *Photography: A Cultural History* (Marien, 2021: 72-73) โดยหยิบยกทัศนะ ของนักประดิษฐ์ผู้บุกเบิกกระบวนการสร้างภาพถ่ายครั้งสำคัญในยุคแรกเริ่มมา เป็นตัวอย่าง เพื่ออธิบายถึงแนวคิดที่เชื่อมโยงและยึดเหนี่ยวการถ่ายภาพไว้ กับธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์เหล่านั้นได้แก่ โจเซฟ นีเซพอร์ เนียปซ์ (Joseph Nicéphore Niépce) นักวิทยาศาสตร์ชาวฝรั่งเศสผู้ให้กำเนิดภาพถ่าย แรกของโลกในปี ค.ศ. 1826 ตามด้วย หลุยส์ ฌาคส์ มังเด ดาแกร์ (Louis Jacques Mandé Daguerre) นักประดิษฐ์ชาวฝรั่งเศสผู้พัฒนาวิธีการถ่ายภาพ แบบ “ดาแกรโรไทป์” (daguerreotype) ในปี ค.ศ. 1839 ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ ทำให้ได้ภาพถ่ายคมชัดจนการถ่ายภาพกลายเป็นกระแสนิยม และสุดท้ายคือ วิลเลียม เฮนรี ฟอกซ์ ทัลบอท (William Henry Fox Talbot) ชาวอังกฤษผู้สร้าง กระบวนการคาลไทป์ (Calotype) หรือทัลบอทไทป์ (Talbotype) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการถ่ายภาพด้วยฟิล์มเนกาทีฟในยุคต่อมา

จากทัศนะของทั้งสามคนตามความคิดเห็นของมาเรียน สรุปได้ว่า ทัลบอทมองการถ่ายภาพเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นและถูกเปิด เผยโดยธรรมชาติ ไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เห็นได้จากทฤษฎีผ่านข้อเขียนของ

เขาที่สรุปได้ว่า การถ่ายภาพเป็นการแสดงภาพด้วยวิธีการทางแสงและเคมีเพียงเท่านั้น แต่ “ความประทับใจในภาพเกิดขึ้นจากมือของธรรมชาติ” (impressed by nature’s hand) ขณะที่ดาแกร์มองว่า “กระบวนการดาแกร์ไทป์ไม่ใช่เครื่องมือที่ใช้เพื่อวาดภาพธรรมชาติ แต่เป็นกระบวนการทางเคมีและฟิสิกส์ที่มอบอำนาจให้ภาพถ่ายสามารถสร้างสรรค์ตัวมันขึ้นมาได้เอง” (The daguerreotype is not an instrument which serves to draw nature but a chemical and physical process which gives her the power to reproduce herself) และสุดท้ายคือ เนียปซ์ที่นิยามความสำเร็จของเขาว่า “เป็นการสร้างสำเนาหรือหยุดภาพที่ธรรมชาติสร้างขึ้นด้วยการกระทำของแสง” (Spontaneous reproduction by the action of light) (Marien, 2021: 73)

มาเรียนแสดงความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่า คำกล่าวของทั้งเนียปซ์ ดาแกร์ และทัลบอท ถึงประดิษฐ์กรรมของตนเองนั้น สะท้อนแนวคิดที่ย้ำเตือนให้เห็นทัศนะของนักประดิษฐ์ทั้งสามคนว่า การสร้างสำเนาหรือหยุดภาพที่ธรรมชาติมอบให้นั้น ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ “draughtsman” หรือ “ช่างลอกแบบ” เพราะนักประดิษฐ์คิดค้นหรือ photography’s inventors ทำหน้าที่เพียงสังเกตความแม่นยำของการ “จำลองภาพ” และเป็นการเน้นย้ำว่าการถ่ายภาพคือ “การสร้างภาพอัตโนมัติ” (auto-graphy) ซึ่งหมายถึง “การเขียนภาพอัตโนมัติโดยธรรมชาติ” (Marien, 2021: 73)

เป็นที่น่าสังเกตว่า “ธรรมชาติและวิทยาศาสตร์” นั้นเป็นสิ่งที่นักประดิษฐ์คนสำคัญในประวัติศาสตร์ทั้งสามคนกล่าวอ้างถึง ขณะที่ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานของ “ช่างภาพ” ถูกมองเป็นทักษะในเชิงช่าง เป็นเพียงช่างลอกแบบที่ทำหน้าที่ “บันทึก” ภาพถ่ายซึ่งธรรมชาติเป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นให้เองโดยอัตโนมัติ แนวคิดและค่านิยมดังกล่าวสอดคล้องกับอิทธิพลของ “ทฤษฎีวิวัฒนาการ” อันโด่งดังที่ ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin, 1809-1882) นักธรรมชาติวิทยาชาวอังกฤษได้เสนอไว้ในหนังสือชื่อ *On the Origin of Species* ในปี 1859 ทฤษฎีที่ทำทลายแนวคิดทางศาสนาและวิทยาศาสตร์ในยุคนั้น และทำให้สังคมยุโรปหลังจากนั้นมองว่า การกระทำของมนุษย์นั้นได้รับอิทธิพลมาจาก

ธรรมชาติ จึงกล่าวได้ว่า ทักษะฝีมือของช่างภาพ รวมทั้งความคิดอ่าน ความรู้สึกส่วนตัว คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ของช่างภาพนั้น ยังไม่ถือเป็นเรื่องที่สังคมในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 จะให้การยอมรับชื่นชมหรือยกย่อง ภายใต้ภาวะของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 แนวคิดนี้จึงสะท้อนให้เห็นการตอบสนองต่อค่านิยมในยุควิคตอเรียนที่เป็นยุคทองของศิลปะและวิทยาศาสตร์ในทวีปยุโรป ในช่วงเวลาตอนที่ช่างภาพและผลงานตามแนวทางฟิสิกโทเรียลลิสม์จะได้รับการยอมรับในสังคมและในวงการศิลปะต่อมาในช่วงปลายของศตวรรษ

2.2 การปฏิวัติอุตสาหกรรม ยุคเรืองปัญญา และอิทธิพลของชนชั้นกลางใหม่

ช่วงแรกของพัฒนาการทางเทคโนโลยีการถ่ายภาพในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เกิดขึ้นและขับเคลื่อนภายใต้สภาพสังคมแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 ในยุโรป รวมถึงอำนาจที่เปลี่ยนตัวของชนชั้นกลางที่เกิดขึ้นใหม่ การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 ของโลก (1st Industrial Revolution) เริ่มขึ้นในสหราชอาณาจักรราวครึ่งกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 18 และแพร่กระจายไปทั่วทั้งยุโรป จนถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1760-1850) การปฏิวัตินี้ดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของโลกตะวันตกทั้งในด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและจำนวนประชากร ส่งผลให้ยุโรปมีความเข้มแข็งและมีอิทธิพลต่อทวีปอื่นๆ ของโลก การปฏิวัติจากการเกษตรกรรมไปสู่การผลิตสินค้าด้วยเครื่องจักรในระบบอุตสาหกรรม และความเป็นอยู่ของประชากรที่เปลี่ยนแปลงจากชนบทเป็นเมืองใหญ่ ก่อให้เกิดการจัดระเบียบสังคมใหม่ภายใต้ระบบทุนนิยม การผลิตในเชิงอุตสาหกรรม การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการกระตุ้นและส่งเสริมด้านการคิดค้นและประดิษฐ์กรรมใหม่ ทั้งหมดนี้ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพัฒนาด้านวิศวกรรมซึ่งทำให้การคมนาคมสามารถเชื่อมต่อพื้นที่กันได้ทั้งภายในและต่างประเทศ ตั้งแต่ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 เรื่อยมา เทคโนโลยีด้านการถ่ายภาพจึงเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการพัฒนาความก้าวหน้าแห่งยุคสมัย ซึ่งได้

รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในเชิงพาณิชย์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี ศิลปะ และวัฒนธรรมในยุโรป จนแผ่อิทธิพลขยายออกไปยังประเทศต่างๆ และพัฒนาต่อเนื่องไปยังอเมริกาซึ่งภายหลังได้กลายเป็นศูนย์กลางใหม่ของโลก

การเริ่มขึ้นของวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีและสุนทรียศาสตร์ทางการถ่ายภาพในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และบรรยากาศความท้าทายที่อบอวลอยู่ในสังคมระหว่างช่วงเวลาของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นั้น มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม และส่งผลต่อการเติบโตของชนชั้น “กระฎุมพี”³ (bourgeoisie) ชนชั้นกลางใหม่ที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น การเติบโตขึ้นของชนชั้นกลางเป็นผลจากการปฏิวัติจากการทำเกษตรกรรมมาสู่อุตสาหกรรม ทำให้ประชากรย้ายถิ่นฐานเข้าไปในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางของวิทยาการความรู้และเศรษฐกิจ ชนชั้นกระฎุมพีซึ่งเต็มไปด้วยความทะเยอทะยานและต้องพึ่งพาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในขณะนั้น จึงมีบทบาทสำคัญ ในการผลักดันให้เกิดการคิดค้นทดลองและการสร้างประดิษฐ์กรรมใหม่ด้านการถ่ายภาพ ภายใต้บรรยากาศของการปฏิวัติอุตสาหกรรม และระบบสังคมแบบประชาธิปไตยซึ่งได้รับอิทธิพลต่อเนื่องมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 ในช่วง “ยุคเรืองปัญญา” (Age of Enlightenment) (ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า Siècle des Lumières หรือ “ยุคแห่งแสงสว่าง”) อิทธิพลของแนวคิดและทัศนคติในสังคมที่เคลื่อนไหวมาตั้งแต่ยุคเรืองปัญญานั้น ให้ความสำคัญต่อเสรีภาพทางการแสดงออกและความเชื่อมั่นในสติปัญญาของมนุษย์ มีความเชื่อว่าแสงสว่างของปัญญาและเหตุผลจะช่วยให้มนุษย์เกิดความเจริญก้าวหน้า โดยปฏิเสธหลักคำสอนดั้งเดิมที่ยึดถือกันมาตามศรัทธาและประเพณี ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการ รวมทั้งให้ความเคารพในเสรีภาพทางการแสดงออก การใช้ปัญญา และการแลกเปลี่ยนความรู้

³ “กระฎุมพี” เป็นคำที่ใช้เรียกชนชั้นกลาง หรือนายทุน พ่อค้า และผู้ประกอบการอย่างกว้างๆ (พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาฉบับราชบัณฑิตยสภา, 2560: 32) โดยเริ่มถูกใช้ในแง่ลบมากยิ่งขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ในหมู่ปัญญาชนและศิลปินที่ต้องการวิพากษ์วิจารณ์ความเป็นทุนนิยมและลัทธิบริโภคนิยม

ภาวะดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดและมุมมองทางศิลปะภายใต้แรงขับเคลื่อนของชนชั้นกลางที่มีอำนาจ ความรู้ และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในสังคม แทนที่การตกอยู่ภายใต้การชี้นำและอุปถัมภ์จากชนชั้นศักดินา ผู้นำ หรือศาสนจักรเหมือนเช่นก่อน ศิลปินหรือจิตรกรที่สร้างงานศิลปกรรม เช่น ภาพวาดจิตรกรรม จึงเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการบันทึกภาพวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับผู้คนธรรมดาในสังคม “อย่างแท้จริง” ทำให้มุมมองต่อศิลปะที่สูงส่งนั้นสามารถเอื้อมถึงได้ แตกต่างจากเดิมที่ศิลปะถูกวางสถานะเป็น “ศิลปะชั้นสูง” หรือ “high art” ที่ศิลปินจำต้องพึงพาการว่าจ้างและสร้างผลงานเพื่อรับใช้เทิดทูนชนชั้นเจ้า ชนชั้นสูง เจ้าขุนมูลนาย ศาสนาและศาสนจักรมาอย่างยาวนาน ดังนั้นเมื่อศิลปินหลุดพ้นจากพันธนาการของอำนาจ ขนบธรรมเนียม และกรอบวิธีคิดดั้งเดิม กลับมาสู่ความเชื่อส่วนบุคคลในการสร้างผลงานศิลปะ แนวทางของศิลปะตะวันตกจึงก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาที่น่าประวัติศาสตร์เรียกว่า “ศิลปะสมัยใหม่” หรือศิลปะแหวกขนบในสังคมประชาธิปไตย ศิลปะซึ่งขับเคลื่อนภายใต้บริบทแวดล้อมของปัญญาและการถกเถียงของนักคิดนักปฏิบัติ ภาวะดังกล่าวเรียกร่องและส่งผลต่อวิถีคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน ทำให้งานศิลปะในช่วงเวลานี้มีลักษณะและรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้หลักสุนทรียศาสตร์ที่หลากหลาย

2.3 บริบทการต่อสู้ของภาพถ่ายและภาพวาดจิตรกรรม

การถ่ายภาพได้ส่งผลกระทบต่อวงการศิลปะและวิธีคิดของศิลปินเมื่อเทคโนโลยีการถ่ายภาพได้ถือกำเนิด และพัฒนาขึ้นจนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงกึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 19 ความน่าตื่นเต้นและเสมือนจริงของภาพถ่ายทำให้การวาดภาพเหมือนในรูปแบบจิตรกรรมเริ่มเสื่อมความนิยม จิตรกรจำนวนหนึ่งหันมาให้ความสนใจในวิธีการสร้างงานศิลปะผ่านสื่อภาพถ่าย ความสำเร็จในการให้บริการถ่ายภาพเชิงพาณิชย์จึงกลายเป็นกระแสแฟชั่นใหม่ที่เบียดบังการวาดภาพเหมือนด้วยวิธีการของศิลปะดั้งเดิม (เคยเฟื่องฟูอย่างมากในยุคเรอเนสซองส์ [Renaissance Art] มาจนถึงช่วงเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ศิลปะยุคอิมเพรสชันนิสม์ [Impressionism Art]) ศิลปินที่ผันตัวมากดชัตเตอร์เพื่อ

ถ่ายทอดความรู้สึกส่วนตัวได้เปิดทางสู่การค้นหาทางสุนทรียศาสตร์ในภาพถ่าย การถ่ายภาพและการสร้างงานศิลปะในช่วงเวลานั้นจึงส่งผ่านอิทธิพลถึงกันและกันในหลากหลายมิติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เห็นได้จากการที่จิตรกรได้นำภาพถ่ายไปใช้เป็นต้นแบบในการวาดภาพ ส่วนศิลปะการถ่ายภาพเองก็ได้รับอิทธิพลด้านรูปแบบและเนื้อหาจากลัทธิศิลปะสมัยใหม่มากมายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน เช่น ศิลปะลัทธิสำนิจนิยม (Realism Art) ศิลปะลัทธิโรแมนติก (Romanticism Art) และศิลปะลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism Art) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ทศนะต่อภาพถ่ายในวงการศิลปะช่วงเวลานั้น มองเห็นการมาถึงของภาพถ่ายว่าสั่นคลอนการมีอยู่ของศิลปะ (a threat to art) จิตรกรมักปฏิเสธหรือบ่นเปื้อนที่จะประกาศว่าใช้ภาพถ่ายเป็นต้นแบบหรือเครื่องมือช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปินและนักวิจารณ์ศิลปะส่วนหนึ่งมองภาพถ่ายว่าเกิดขึ้นจาก “การวาดภาพด้วยแสง” (the sun writing) กล่าวคือ เป็นฝีมือของธรรมชาติ ทักษะของมนุษย์นั้นไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์งาน เพราะการกดชัตเตอร์นั้นไม่ถือเป็นทักษะฝีมือ นอกจากนั้น ยังเชื่อว่าการถ่ายภาพแตกต่างจากการวาดภาพเนื่องจากจิตรกรต้องใช้ “ทักษะและจินตนาการ” มากกว่าการพึ่งพาเครื่องมือ “บันทึกสำเนาภาพ” ภาพถ่ายจึงไม่ใช่สื่อที่เปิดกว้างให้กับจินตนาการ และการตอบสนองเชิงอัตวิสัย (subjective response) เรมбранด์ท์ พีล (Rembrandt Peale, 1778-1860) จิตรกรชาวอเมริกันซึ่งเป็นที่รู้จักจากผลงานภาพวาดบุคคลที่มีความละเอียดและสวยงาม ได้กล่าวสรุปความคิดเห็นของเขาในประเด็นนี้ว่า “เราไม่ได้มองเห็นด้วยตาเท่านั้น แต่ด้วยจิตวิญญาณ” ขณะที่ชาร์ลส์ โบเดอลแอร์ (Charles Baudelaire, 1821-1867) นักประพันธ์และนักวิจารณ์วรรณกรรมชาวฝรั่งเศสคนสำคัญของโลกตะวันตก ให้การยอมรับภาพถ่ายเพียงในฐานะของเครื่องมือในการบันทึก (record-keeping) เขากล่าวถึงความเศร้าใจของตัวเขาต่อผู้ที่สนับสนุนการถ่ายภาพว่า “ช่างไม่รู้ตัวกันเลยว่ากำลังจำกัดขอบเขตของจินตนาการมนุษย์” รวมทั้งให้ทัศนะในข้อเขียนของเขาอย่างดุเดือดอีกว่า “ทุกวันนี้ศิลปะกำลังลดคุณค่าของตนเองลง โดยการก้มหัวยอมรับความพ่ายแพ้ต่อความเป็นจริงภายนอก ดังเช่นจิตรกรผู้ละทิ้งการเขียนภาพไปสู่สิ่งที่เขาเห็นมากกว่าสิ่งที่เขาฝัน” (Marien, 2021: 82-83)

เห็นได้ว่า ช่วงแรกที่การถ่ายภาพถูกคิดค้นขึ้น คำถามต่อคุณค่าของภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะยังถูกนำไปเทียบเคียงกับแนวคิดด้านความเป็นวิทยาศาสตร์อย่างเหนียวแน่น สภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 ในทวีปยุโรป รวมถึงการแข่งขันทางเศรษฐกิจของชนชั้นกลางใหม่ และช่องว่างทางความเชื่อระหว่างแนวคิดเก่า-ใหม่ ได้สร้างให้ภาพถ่ายกลายเป็นคู่ต่อสู้ที่ก้าวเข้ามา สั่นคลอน ช่วงชิงพื้นที่ของการวาดภาพเหมือน ที่เดิมเป็นสื่อหลักในการบันทึกภาพ คำถามและข้อถกเถียงเหล่านี้ได้เปิดทางให้ศิลปินในวงการศิลปะหลีกหนีรูปแบบที่เหมือนจริงและหันมาค้นหาแนวทางในการนำเสนอที่แตกต่างจนเกิดเป็นลัทธิศิลปะใหม่ขึ้นในช่วงเวลาต่อมา เช่นเดียวกับที่คำถาม ค่ายกย่อง และคำเสียดสีเหล่านั้น ได้เปิดทางให้วงการภาพถ่ายเดินทางเข้าสู่จุดเริ่มต้นในการพิจารณาสุนทรียศาสตร์ของศิลปะภาพถ่ายอย่างเป็นระบบ เพื่อทำลายกำแพงที่กั้นกลางระหว่างศิลปะและวิทยาศาสตร์ ทักษะและจินตนาการ โดยให้ความสำคัญกับ “กระบวนการคิดทางศิลปะ” ในการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึง “บทบาทของช่างภาพในฐานะศิลปิน” จนเกิดขึ้นเป็นลัทธิศิลปะภาพถ่ายแรกของโลกที่มีรูปแบบและแนวคิดชัดเจนอย่างฟิคโทเรียลิสม์ต่อมาในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19

3. วัฒนธรรม ค่านิยม และกำแพงในยุควิคตอเรียน

ในราว ค.ศ. 1840 พอล เดลาโรช (Paul Delaroche, 1797-1856) จิตรกรผู้มีชื่อเสียงในการวาดภาพเหมือนชาวฝรั่งเศส ได้เห็นสิ่งที่เรียกว่า “ภาพถ่าย” เป็นครั้งแรก และประกาศออกมาด้วยความหวาดหวั่นว่า “ตั้งแต่วันนี้ไป การวาดภาพได้ตายลงแล้ว” (From today, painting is dead) คำกล่าวนี้อาจฟังดูเหมือนเกินจริง หากแต่สะท้อนให้เห็นถึงความวิตกกังวลที่รายล้อมเทคโนโลยีการถ่ายภาพซึ่งปรากฏขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ช่วงเวลาที่ภาพวาดยังเป็นสื่อหลักในฐานะงานศิลปะกรรมดั้งเดิมซึ่งใช้บันทึกภาพเสมือนจริงมาอย่างยาวนาน และกำลังถูกท้าทายโดยสื่อใหม่ที่ให้ความเสมือนจริงได้มากกว่า (Barnes Foundation, 2019)

เมื่อภาพถ่ายก้าวเข้ามาปฎิวัติวิธีการสร้าง “ภาพตัวแทน” ผู้คนในสังคมต่างขานรับการทำสำเนาของวัตถุทางกายภาพด้วยเทคโนโลยีการถ่ายภาพที่เปรียบเสมือนหนึ่งในตัวแทนของ “ยุคสมัยใหม่ในโลกหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1” ขณะเดียวกัน ก็สร้างความวิตกว่าอาจเป็นสื่อใหม่ซึ่งเข้ามาแทนที่การวาดภาพจิตรกรรมและภาพพิมพ์ตามแนวทางดั้งเดิมที่ยึดถือกันมาเป็นเวลานาน นักวิจารณ์ศิลปะจำนวนหนึ่งแสดงความกังวลว่า ความหลงใหลต่อความแม่นยำและคมชัดทางการมองเห็นของสาธารณชนนั้น ได้ลดทอนโอกาสในการชื่นชมและครุ่นคิดถึงตัวภาพที่เห็นอย่างเงียบๆ เช่นที่เกิดขึ้นในขณะมองดูภาพวาดหรือผลงานจิตรกรรม โดยแม้ว่าการถอดความรูปลักษณ์ภายนอกของภาพถ่าย จะสามารถแสดงออกมาได้อย่างเชี่ยวชาญก็ตาม แต่ดูเหมือนจะไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและแบบอย่างทางศิลปกรรมได้

หากวิเคราะห์ประเด็นของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและแบบอย่างทางศิลปกรรมตามที่นักวิจารณ์กล่าวถึงนี้ จะเห็นได้ว่า มีความเกี่ยวข้องกับความเจริญของศิลปะ วัฒนธรรม และค่านิยมในช่วงยุควิคตอเรียนที่เจริญรุ่งเรืองอยู่ในทวีปยุโรปราวคริสต์ศตวรรษที่ 19 (Victorien Era, ค.ศ. 1837-1901) ยุควิคตอเรียนมีค่านิยมและแนวคิดที่เคร่งครัดในด้านศิลปกรรมและจรรยาบรรณ ผู้คนในสังคมชั้นสูงถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามกรอบและเกณฑ์ทางจริยธรรมตามแนวทางที่ถูกมองว่ามีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ วงการศิลปะชั้นสูงซึ่งมีศูนย์กลางความเจริญอยู่ในทวีปยุโรปในขณะนั้น ยังคงมีสถาบันศิลปะที่กำหนดแนวทางอย่างเข้มงวดสำหรับรูปแบบและลำดับชั้นอย่างเป็นทางการของเนื้อหาในงานศิลปกรรมประเภทภาพวาด อันดับแรกคือภาพวาดประวัติศาสตร์ซึ่งมีเป้าหมายในการถ่ายทอดข้อความทางศิลปกรรม ถัดมาคือการวาดภาพเหมือน จากนั้นจึงเป็นฉากในชีวิตประจำวันหรือภาพวาดประเภทต่างๆ ส่วนภาพทิวทัศน์และภาพวาดสิ่งของไม่มีชีวิตจะมีลำดับชั้นที่ต่ำกว่า (Barnes Foundation, 2019) แม้กรอบและลำดับชั้นที่ยึดถือโดยสถาบันศิลปะเหล่านี้จะเป็นอีกส่วนสำคัญที่สะท้อนให้เห็นรากและที่มาของการแบ่งแยกภาพถ่ายและงานศิลปกรรมด้วยกำแพงที่สูงชัน แต่ในราวช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ก่อนหน้าที่ลัทธิ

พิกโทเรียลิสม์จะเฟื่องฟูในทวีปยุโรป ช่างภาพส่วนหนึ่งได้สร้างผลงานที่สะท้อนถึงความสามารถทางเทคนิค และความพยายามในการใช้ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาด้านศีลธรรมและสังคม โดยดึงเอาเรื่องราวและแนวคิดจากศิลปะแขนงอื่นเช่นบทกวีหรือภาพวาดมานำเสนอ

ตัวอย่างผลงานของช่างภาพจำนวน 2 ชื่นดังที่จะกล่าวถึงในลำดับถัดไป เป็นผลงานที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมในช่วงยุควิคตอเรียนตามที่ได้กล่าว มีความโดดเด่นและมีบทบาทสำคัญ ในแง่ของการสร้างให้เกิดข้อถกเถียงและแรงกระตุ้นต่อการเปลี่ยนผ่านของแนวคิดด้านการถ่ายภาพในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่ก้าวข้ามจากเครื่องมือการบันทึกภาพเสมือนจริง ไปสู่การเป็นศิลปะที่มีความลึกซึ้งและซับซ้อน รวมทั้งเปิดเส้นทางให้ภาพถ่ายมีเริ่มมีสถานะเทียบเท่างานศิลปะชั้นสูงในเวลานั้นได้

3.1 กรณีศึกษา: *The Two Ways of Life* (1857)

ตัวอย่างผลงานสำคัญที่สะท้อนให้เห็นวิถีคิดของสังคมยุควิคตอเรียนต่อภาพถ่ายศิลปะที่กล่าวถึงขั้นแรกในที่นี้ คือ *The Two Ways Of Life* (1857) โดย ออสการ์ กุสตาฟ เรย์ลันเดอร์ (Oscar Gustave Rejlander, 1813-1875) ศิลปินชาวสวีเดนที่ผันตัวมาเป็นช่างภาพในสหราชอาณาจักร ผลงานนี้เป็น “ผลงานภาพถ่ายศิลปะชั้นสูงที่มีชื่อเสียงที่สุด” (Marien, 2021: 87) ในช่วงเวลานั้น มีความสำคัญและมีผลกระทบอย่างมากในวงการศิลปะและประวัติศาสตร์ศิลปะภาพถ่าย สร้างให้เกิดข้อถกเถียงอย่างกว้างขวางในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุควิคตอเรียน ผลงานภาพถ่ายของเรย์ลันเดอร์ แสดงออกถึงความทะเยอทะยานด้วยวิธีการสร้างสรรค์ที่ซับซ้อน เป็นตัวอย่างแรกที่น่าเสนอเทคนิคซึ่งเรย์ลันเดอร์เรียกว่า “Combination print” หรือเทคนิคการนำภาพหลายภาพมารวมกันในภาพเดียว ผลงานนี้ใช้วิธีการซ้อนภาพจากฟิล์มกระจกจำนวนมากกว่า 30 ชื่น (Marien, 2021: 87) โดยนำมาประกอบรวมเข้าด้วยกันในห้องมืดให้เป็นภาพเดียว ทำให้ภาพที่ได้มีทัศนมิติและรายละเอียดที่ซับซ้อน และมีขนาดใหญ่จนต้องใช้กระดาษสองแผ่นต่อเข้าด้วยกัน

ภาพที่ 2 *The Two Ways Of Life* (1857) โดย Oscar Gustave Rejlander (1813-1875)

เนื้อหาในภาพ *The Two Ways Of Life* เล่าเรื่องประเด็นทางศีลธรรมของสองพี่น้องที่เลือกระหว่างความชั่วร้ายและคุณธรรมในการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะถ่ายทอดข้อความทางศีลธรรมตามแนวคิดซึ่งเป็นที่นิยมในยุควิคตอเรียน รวมทั้งบ่งบอกถึงแรงบันดาลใจทางศิลปะชั้นสูงซึ่งได้รับมาจากภาพ *The School of Athens* (1509-1511) โดยจิตรกรสมัยเรอเนซองส์คนสำคัญชาวอิตาลีชื่อว่า ราฟาเอล (Raphael, 1483-1520) ซึ่งเป็นผลงานจิตรกรรมฝาผนังชิ้นเอกที่เขียนแบบปูนเปียก (fresco) และแสดงถึงความสมบูรณ์แบบตามลักษณะการเขียนภาพแบบเรอเนซองส์

ผลงานชิ้นนี้ได้รับเสียงสะท้อนและการวิจารณ์อย่างกว้างขวางทั้งในแง่บวกและแง่ลบจากผู้ชม ศิลปินและนักวิจารณ์ในยุควิคตอเรียน ส่วนที่ให้การยอมรับในทางบวก แสดงความชื่นชมเป็นอย่างมากในด้านเทคนิคการประกอบภาพถ่ายที่มีความสร้างสรรค์และซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมขณะนั้นที่ยกย่องเชิดชูการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ รวมทั้งยังให้ความชื่นชมต่อการถ่ายทอดข้อความทางศีลธรรม ซึ่งเป็นแนวคิดดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมและสืบทอดต่อกันมาในยุโรปจนถึงยุควิคตอเรียน ส่วนข้อถกเถียงและคำวิจารณ์ในทางลบจากสาธารณชนนั้น กลับมองว่า เทคนิคการนำภาพถ่ายหลายภาพมารวมกันเป็นภาพเดียวนั้น เป็นกรรมวิธีการทดลองที่ทำลายขอบเขตของศิลปะและการถ่ายภาพในแบบดั้งเดิม กล่าวคือ เป็นการดัดแปลงหรือสร้างขึ้นมา

ใหม่ที่ “หลอกลวง” และ “ไม่ซื่อสัตย์” ต่อการถ่ายภาพ เพราะภาพถ่ายนั้นควรเป็น “สื่อบันทึกความจริงที่ได้เกิดขึ้นจริงเพียงเท่านั้น” ส่วนข้อถกเถียงในแง่ลบต่อเนื้อหานี้ เกี่ยวข้องกับการแสดงให้เห็นความเปลือยเปล่าของมนุษย์หรือการไม่สวมใส่เสื้อผ้าของตัวละครในภาพถ่าย โดยถูกมองว่าไม่เหมาะสม และอาจเป็นการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เหตุเพราะการแสดงภาพมนุษย์ที่โป๊เปลือยในสื่อภาพถ่ายนั้นมีความสมจริงกว่าภาพวาด ซึ่งประเด็นนี้กลายเป็นข้อถกเถียงและถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในสังคมยุควิคตอเรียน ซึ่งมียังค่านิยมที่เคร่งครัดด้านศีลธรรมและจรรยาบรรณ

อย่างไรก็ตาม *The Two Ways of Life* เป็นผลงานที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์การถ่ายภาพ แม้จะมีข้อถกเถียงและคำวิจารณ์ในแง่ลบ แต่สะท้อนให้เห็นการแสดงออกถึงความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อวงการศิลปะและสังคมในยุคนั้น การใช้เทคนิคการประกอบภาพถ่ายของเรย์ลันเดอร์เปิดทางให้ช่างภาพในยุคต่อมานำวิธีการนี้ไปใช้ในงานของตน ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคนิคการถ่ายภาพใหม่ๆ และการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความซับซ้อนและลึกซึ้งมากขึ้น เป็นตัวอย่างสำคัญที่เปิดมุมมองใหม่และยกระดับให้ภาพถ่ายสามารถเป็นศิลปะที่เกิดขึ้นจากจินตนาการของช่างภาพในลักษณะเดียวกับการวาดภาพได้เช่นกัน

3.2 กรณีศึกษา: *Fading Away* (1858)

ตัวอย่างชิ้นที่สองกล่าวถึงผลงาน *Fading Away* (1858) ภาพถ่ายที่มีชื่อเสียงของ เฮนรี พีช โรบินสัน (Henry Peach Robinson, 1830-1901) จิตรกรที่ผันตัวมาเป็นช่างภาพศิลปะชาวอังกฤษ โรบินสันมีชื่อเสียงอย่างมากในยุควิคตอเรียน และได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในช่างภาพชั้นนำของศตวรรษที่ 19 ความโดดเด่นของเขาในสาขากการถ่ายภาพมาจากเทคนิคที่แปลกใหม่วิสัยทัศน์ทางศิลปะ และการมีส่วนร่วมต่อรากฐานทางทฤษฎีของศิลปะการถ่ายภาพ นอกจากนั้น ผลงานภาพถ่ายและงานเขียนของเขายังมีบทบาทสำคัญในการยกระดับการถ่ายภาพให้เป็นงานศิลปะที่ได้รับการยอมรับ และส่งอิทธิพลต่อรูปแบบ รวมถึงกระบวนการคิดของช่างภาพพิคโตเรียลิสต์ที่เกิดขึ้นเป็นขบวนการในเวลาต่อมา

งานเขียนเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายภาพและความงามทางศิลปะของ โรบินสัน ในหนังสือเรื่อง *Pictorial Effect in Photography* (1869) เป็นคัมภีร์ เล่มสำคัญที่ช่วยสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจและรากฐานทางทฤษฎีของศิลปะการ ถ่ายภาพที่ส่งต่อมาในภาพถ่ายแบบพิกโตเรียลลิสม์ (Marien, 2021: 88) เทคนิค และปรัชญาของเขามีอิทธิพลต่อช่างภาพหลายคนในยุคนั้น และช่วยสร้าง ความชอบธรรมให้กับภาพถ่ายภาพในฐานะศิลปะ

ภาพที่ 3 *Fading Away* (1858) โดย Henry Peach Robinson (1830-1901)

Fading Away เป็นผลงานชิ้นที่มีชื่อเสียงที่สุดของโรบินสัน มีความสำคัญ และสร้างข้อถกเถียงทั้งแง่บวกและลบในหลากหลายด้าน รวมทั้งใช้เทคนิคการ ประกอบภาพถ่ายหลายภาพเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างภาพสุดท้ายเช่นเดียวกันกับ งานของเรย์ลันเดอร์ ผลงานชิ้นนี้ประกอบขึ้นจากภาพ 5 ภาพที่ถ่ายแยกกัน แล้ว นำมารวมเป็นภาพเดียวโดยใช้เทคนิคการตัดต่อซ้อนภาพในห้องมืด และเป็นอีก หนึ่งผลงานที่ถูกมองว่า “หลอกลวง ไม่ซื่อสัตย์ และทำลายความน่าเชื่อถือของ ภาพถ่าย” เนื้อหาในภาพถ่ายเล่าถึงโศกนาฏกรรมของเด็กสาวที่กำลังจะเสียชีวิต โรบินสันสร้างสรรค์ภาพถ่ายจากความเป็นจิตรกร โดยใช้วิธีการจัดองค์ประกอบ ภาพอย่างพิถีพิถัน และใช้การ “จัดฉาก” โดยให้เด็กสาวในภาพนอนนิ่งอยู่ บนเตียงข้างหน้าต่างภายในห้องที่มีครอบครัวอยู่รายรอบ ภาพถ่ายของโรบินสัน

พยายามสื่อถึงความเศร้าโศกและความสูญเสียอย่างลึกซึ้ง แต่สิ่งนี้ถือเป็นเรื่องแปลกใหม่ในการแสดงออกผ่านภาพถ่ายในยุคที่ยังมีความไม่ลงรอยกันระหว่างความจริงและความงาม (truth and beauty) การนำเสนอในลักษณะนี้จึงสร้างให้เกิดข้อถกเถียงถึงจารีตและความไม่เหมาะสมในแง่มุมมองของเนื้อหา โดยแม้จะมีการโต้แย้งว่าการนำเสนอโศกนาฏกรรมในภาพถ่ายนี้เป็นการจัดฉากโดยไม่ใช้เหตุการณ์หรือตัวละครที่มีอยู่จริง แต่ภาพของเด็กสาวที่กำลังจะตายนั้นยังถูกมองว่าเป็นเรื่องอ่อนไหวและไม่เหมาะสมในความรู้สึกของผู้ชมส่วนหนึ่ง เพราะเป็นการแสดงความทุกข์ทรมานของผู้อื่นในลักษณะที่เกินเลย หรือละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ป่วยและครอบครัว แม้ภาพนี้จะนำเสนออารมณ์และความรู้สึกที่เข้มข้นซึ่งเป็นที่ยอมรับในยุคนั้น แต่การนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความตายและความทุกข์ทรมานผ่านสื่อภาพถ่ายในความรู้สึกของสังคมส่วนหนึ่งนั้นยังถือเป็นเรื่องที่เกินเลย และถูกมองว่าทำให้เรื่องเศร้ากลายเป็นสินค้าเพื่อดึงดูดความสนใจ

แม้ว่าตัวอย่างผลงานทั้งสองชิ้นนี้จะได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากบางส่วนในสังคมว่าไม่เหมาะสม แต่ขณะเดียวกันก็ได้รับการยกย่องชื่นชมในฐานะภาพถ่ายที่มีความเป็นศิลปะ และได้นำเสนอแนวทางให้กับศิลปะภาพถ่ายแบบพิกโตเรียลลิสม์ที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ ผลงานทั้งสองชิ้นนี้ถือเป็นตัวอย่างสำคัญของการริเริ่มใช้เทคนิคการประกอบภาพที่มีความซับซ้อนและลึกซึ้งในการถ่ายทอดเนื้อหา เป็นงานที่บุกเบิกแนวคิดและเปิดทางให้วงการถ่ายภาพหันมาสนใจการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะอย่างจริงจัง ทำทลายความเชื่อของยุคสมัยที่ว่า การถ่ายภาพเป็นเพียงกระบวนการสำหรับการบันทึกความเป็นจริง และแสดงให้เห็นว่า ภาพถ่ายสามารถเป็นสื่อในการแสดงออกทางศิลปะได้เช่นเดียวกับงานศิลปกรรมประเภทอื่นในเวลานั้น

4. วัฒนธรรมสำเร็จรูป ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวัฒนธรรมมวลชน

ค่านิยมทางความเชื่อที่ว่า “ภาพถ่ายไม่ใช่ศิลปะชั้นสูง แต่เป็นผลผลิตที่เกิดจากกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์การบันทึกภาพที่นำเสนอได้เพียงภาพเสมือน

จริงของวัตถุต้นแบบ” เป็นกลิ่นอายของทัศนคติดั้งเดิมที่ย้อนรากลึกถึงไวม่า ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มที่ผู้คนยังคงเน้นที่การประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น เมื่อเทคโนโลยีการบันทึกภาพได้รับการพัฒนามากขึ้น จนสามารถก้าวเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมวลชน (mass culture) ซึ่งเกิดขึ้นคู่ขนานกันกับความก้าวหน้าและง่ายดายในการผลิตซ้ำภาพถ่าย และความเฟื่องฟูของรสนิยมในการผลิตซ้ำสิ่งพิมพ์จำนวนมากเพื่อการบริโภคแห่งโลกทุนนิยม ภาวะดังกล่าวทำให้สังคมมอบสถานะใหม่ให้ภาพถ่ายเป็นส่วนหนึ่งของ “วัฒนธรรมสำเร็จรูป” ที่กำลังเริ่มขึ้น ภาพลักษณ์นี้จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของข้อถกเถียงและเงื่อนไขใหม่เงื่อนไขที่แบ่งแยกความเป็นงานศิลปะชั้นสูงและภาพถ่ายให้มีลำดับชั้นที่ห่างกันมากขึ้น กระแสภาพถ่ายพิกโตเรียลิสม์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว จึงต้องต่อสู้เพื่อพิสูจน์สถานะการดำรงอยู่ของภาพถ่ายในโลกศิลปะ กับค่านิยมดั้งเดิมและภาพลักษณ์ “ความสำเร็จรูป” ที่ได้รับมาใหม่นี้

4.1 การผลิตซ้ำ เนกาทีฟ และเทคนิคการตีพิมพ์

ช่วงเวลาของศตวรรษที่ 19 ในยุคจักรกลและวิทยาศาสตร์ด้านการผลิต เมื่อการทดลองกระบวนการสร้างภาพถ่ายได้รับการพัฒนาอย่างเข้มข้นจนกระทั่งสร้างความเชื่อมั่นได้มากเพียงพอ กระแสความนิยมจึงแพร่หลายและถูกนำไปใช้งานในมิติที่หลากหลาย จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของ “วัฒนธรรมมวลชน” อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในช่วงต้นศตวรรษนั้นยังไม่มากพอที่จะทำให้ภาพถ่ายก้าวเข้าสู่ความนิยมจนถูกนำไปใช้งานในสื่อสิ่งพิมพ์ได้ในระดับมวลชน นับตั้งแต่การเกิดขึ้นของภาพถ่ายถาวรภาพแรกของโลกในปี ค.ศ. 1826 กระบวนการผลิตภาพถ่ายได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปี ค.ศ. 1839 ที่ภาพถ่ายแบบดาแกรไทป์ ได้ประกาศความสำเร็จจนสร้างกระแสความนิยมขึ้นอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการถ่ายภาพ อย่างไรก็ตาม เทคนิคและกระบวนการดาแกรไทป์ก็ยังไม่ก้าวหน้าเพียงพอที่จะนำภาพถ่ายไปใช้งานได้อย่างสะดวกง่ายดาย ด้วยข้อจำกัดด้านการผลิตที่กระบวนการดังกล่าวยังมีความซับซ้อน ต้องพึ่งพาทักษะความรู้ของช่างภาพมืออาชีพ รวมทั้งยังสามารถสร้างภาพถ่ายได้เพียงทีละภาพ คือไม่สามารถทำซ้ำได้ (ได้ภาพเป็นแบบโพสิทีฟภาพเดียว

และไม่มีต้นฉบับที่เป็นเนกาทีฟ) ตัวภาพถ่ายเองก็ยังเก็บรักษายาก เพราะเป็นเพลทเปียกแบบโลหะที่มีน้ำหนักมากและเป็นรอยง่าย ช่างภาพต้องทำเพลทเองทีละแผ่นในห้องมืดทันทีก่อนการถ่ายภาพในแต่ละครั้ง เนื่องจากสารเคมีนั้นติดทนอยู่ได้ไม่นาน กระทั่งช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 ที่ภาพถ่ายเข้าสู่จุดเปลี่ยนสำคัญอีกครั้ง เมื่อกระบวนการสร้างภาพถ่ายพัฒนาขึ้นจนสามารถสร้าง “ต้นฉบับแบบเนกาทีฟ” เป็นแบบเพลทเปียก (wet plate) และต่อเนืองมาจนเป็นแบบเพลทแห้ง (dry plate) ทำให้ขั้นตอนนั้นมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือ ทำให้ภาพถ่ายสามารถถูก “ผลิตซ้ำได้เป็นจำนวนมาก” หลังจากนั้นช่างภาพจึงไม่ต้องทำเพลทเองในห้องมืด แต่มีการผลิตจำหน่ายแบบสำเร็จรูป และสามารถเก็บไว้ได้นานโดยไม่ต้องใช้ในทันที ทำให้สามารถพกพาเพลทที่ใช้รับภาพนี้ไปใช้งานได้ทุกที่ การถ่ายภาพทั้งในและนอกสถานที่จึงมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะช่างภาพไม่จำเป็นต้องเดินทางไปพร้อมห้องมืดติดตัวเหมือนเดิมอีกต่อไป

นับตั้งแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 เรื่อยมา เมื่อความนิยมในการใช้งานภาพถ่ายมีเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวเข้าสู่วัฒนธรรมมวลชน (mass culture) และวัฒนธรรมบริโภค (consumer culture) ทำให้ภาพถ่ายก้าวเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมทุนนิยมในโลกตะวันตก ขณะเดียวกับที่วัฒนธรรมการบริโภคสินค้าที่มีความสำเร็จรูปเพิ่งเริ่มก่อตัว และกระตุ้นให้เกิดการผลิตสินค้าที่เหมือนกันจำนวนมากในราคาที่ลดลงเพื่อตอบสนองการขยายตัวของผู้บริโภคในเขตเมือง เมื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การถ่ายภาพในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ได้ผ่านการพัฒนามาถึงจุดที่ได้รับความนิยมในราคาที่ลดลง เช่นเดียวกันกับความก้าวหน้าทางการพิมพ์ที่ขยายตัวมากขึ้นตามเทคโนโลยีและการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองภาวะดังกล่าวทำให้สิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร นิตยสาร โฆษณา และหนังสือพิมพ์ จำนวนมากได้รับการตีพิมพ์ออกมาอย่างแพร่หลาย และนิยมใช้รูปแบบการสื่อสารใหม่โดยใช้ภาพถ่ายเป็นส่วนประกอบ กล่าวคือ ช่วงเวลานั้นเริ่มมีการใช้ภาพถ่ายเป็น “ภาพประกอบ” ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลาย โดยการสร้างระบบนิเวศทางการสื่อสารแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ตัว

อักษร งานกราฟิก และรูปภาพ ส่วนประกอบเหล่านั้นต่างทำหน้าที่ส่งเสริมกัน และกันเพื่อสร้างการสื่อสารที่สมบูรณ์แบบ แต่ทว่าในจำนวนสิ่งพิมพ์ที่มากมาย เหล่านั้นกลับปะปนด้วยการพิมพ์ที่ให้ภาพถ่ายคุณภาพต่ำจำนวนมาก เนื่องด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้น้ำหนักกับการสื่อสารเนื้อหา มากกว่าความสวยงามหรือคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของภาพถ่ายนั้นถูกลดทอนลงจากภาวะการเข้าสู่ระบบการผลิตในเชิงพาณิชย์และความเป็นอุตสาหกรรม ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นอีกหนึ่งเงื่อนไขที่ได้สร้างช่องว่างทางทัศนคติต่อความเป็นศิลปะของภาพถ่าย ให้ตกต่ำและถ่างกว้างจากเดิมในช่วงเวลาที่ขบวนการฟิสิกโทเรียลลิสม์พัฒนาขึ้น

4.2 โกดักและภาพถ่ายชีวิตประจำวัน

ในมิติด้านเทคโนโลยีการถ่ายภาพ ภาพลักษณ์ “ความสำเร็จรูป” ในช่วงเวลานั้นยังมีความเกี่ยวข้องกันกับการมาถึงในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ของ “โกดัก” (KODAK) หนึ่งในการปฏิวัติครั้งสำคัญของประวัติศาสตร์การถ่ายภาพที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา เมื่อ จอร์จ อีสต์แมน (George Eastman) นักประดิษฐ์ และนักธุรกิจชาวอเมริกันผู้ก่อตั้งบริษัทอีสต์แมนโกดัก (Eastman Kodak Company) ได้ประดิษฐ์ฟิล์มม้วน (roll film) และกล้องถ่ายภาพแบบประหยัด โดยใช้ชื่อว่า “KODAK” ซึ่งถูกจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าเมื่อปี ค.ศ. 1888 (kodak, n.d.) พร้อมกับการสร้างสื่อโฆษณาด้วยสโลแกนติดหูที่ว่า “คุณเพียง กดปุ่ม ที่เหลือเราจัดการให้” (You press the button, we do the rest) กล้องถ่ายภาพแบบประหยัดหรือกล้องบ็อกซ์ของโกดัก (Kodak Box Camera) มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมน้ำหนักเบา ขนาดพอดีมือ ไม่มีการปรับระยะชัด มาพร้อมฟิล์มกระดาดขนาดม้วนยาวบรรจุในกล้องถ่ายภาพที่สามารถถ่ายได้ 100 ภาพติดกัน โดยเมื่อถ่ายภาพเสร็จแล้ว เพียงส่งกล้องกลับไปล้างฟิล์มและอัดภาพที่บริษัท จากนั้นแค่รอรับภาพที่ใส่กรอบกระดาดส่งกลับมาให้อย่างเรียบร้อยสวยงาม เมื่อโกดักเข้าสู่ตลาดในกลุ่มชนชั้นกลางและยึดครองได้ในเวลาอันรวดเร็ว จึงทำให้สามารถผลิตกล้องและฟิล์มได้ในปริมาณมากในต้นทุนที่ลดลง ด้วยขั้นตอนและเครื่องมือที่สร้างความ “สำเร็จรูป” นี้ ทำให้การถ่ายภาพซึ่งเดิมต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อนราคาสูง กลายเป็นเรื่องง่ายขายสำหรับคนทั่วไป

ในราคาที่ถูกลงเช่นกัน จึงทำให้โกดักสร้างความสำเร็จได้ในวงกว้าง กลายเป็นเจ้าผู้ครองตลาด และเป็นผู้นำสำคัญที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของอุตสาหกรรมในช่วงเวลาเดียวกันกับที่กระแสนิยมของลัทธิพิคโทเรียลิสม์เกิดขึ้นในยุโรปและสหรัฐอเมริกา (Zakia and Stroebel, 1993)

โกดักมีบทบาทสำคัญในการทำให้การถ่ายภาพเป็นที่แพร่หลายและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับคนทั่วไป โดยเฉพาะ “การถ่ายภาพชีวิตประจำวัน” (vernacular photography) ภาพถ่ายเหล่านี้มีความสำคัญในการสะท้อนชีวิตประจำวัน อนุรักษประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสามารถเข้าถึงคนทุกชนชั้นในวงกว้างได้ ราคาและความง่ายดายของโกดักเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การถ่ายภาพชีวิตประจำวันแพร่หลายอย่างรวดเร็ว วลีเด็ดอย่าง “Kodak Moment” ในแคมเปญโฆษณาของโกดัก ซึ่งหมายถึงการบันทึกช่วงเวลาพิเศษและความประทับใจด้วยกล้องและฟิล์มของโกดัก มีส่วนสำคัญที่ทำให้ภาพถ่ายกลายเป็น “บันทึกความทรงจำร่วมของสังคม” และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมวลชนที่เน้นย้ำว่า “ใครๆ ก็ถ่ายภาพได้” อย่างไรก็ตาม แม้ในปัจจุบัน “ภาพถ่ายชีวิตประจำวัน” เหล่านี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์งานศิลปะและได้รับการยอมรับโดยทั่วไปในแวดวงศิลปะอย่างไม่มีข้อโต้แย้งแล้ว แต่ประวัติศาสตร์ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น ภาพถ่ายชีวิตประจำวันที่คุณภาพไม่สูงนักของโกดักที่ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคม กลับกลายเป็นอิฐอีกก้อนหนึ่งบนกำแพง ที่แบ่งแยกการถ่ายภาพชีวิตประจำวันและการถ่ายภาพศิลปะออกจากกัน กล่าวคือ โกดักเป็นส่วนหนึ่งและเกี่ยวข้องกับทัศนคติการลดค่า “วัฒนธรรมมวลชน” ในช่วงเวลานั้นให้ห่างไกลจากความเป็นศิลปะวัฒนธรรมชั้นสูง จนเมื่อโลกศิลปะและภาพถ่ายก้าวเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 ศิลปะชั้นสูงและวัฒนธรรมมวลชนจึงกลับมาบรรจบและค่อยๆ หลอมรวมท่ามกลางค่านิยมแบบสมัยใหม่ที่ได้รับความนิยมในเวลาต่อมา

เห็นได้ว่า ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ภาพถ่ายก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมวลชน ในช่วงเวลาที่ความเจริญก้าวหน้าทางการคิดค้นภาพเนกาทีฟเพื่อเป็นต้นฉบับ ได้ทำให้ภาพถ่ายสามารถผลิตซ้ำได้อย่างไม่รู้จัก และก้าวเข้ามา

เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ที่กำลังเติบโต การปฏิบัติของโกดักทำให้การถ่ายภาพในชีวิตประจำวันเข้าถึงได้ง่ายสำหรับทุกคน และการนำเสนอความง่ายดายในการถ่ายภาพของโกดักยังทำให้ภาพถ่ายก้าวเข้ามาเป็นส่วนสำคัญของการบันทึกภาพความทรงจำร่วมในสังคม ความเคลื่อนไหวเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นภาพรวมของสังคมในช่วงเวลาที่ความเป็นทุนนิยมและอุตสาหกรรมการผลิตสำหรับมวลชนกำลังเติบโต การผลิตซ้ำและวัฒนธรรมสำเร็จรูปได้ก้าวเข้ามากำหนดแนวทางในการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม บทบาทของชนชั้นกลางที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นกลายเป็นปัจจัยและอิทธิพลสำคัญในแง่ของจำนวนการผลิตในยุคจักรกลทุนนิยม ลัทธิภาพถ่ายพิกโตเรียลลิสม์ที่เกิดขึ้นและได้รับความนิยมอยู่ในช่วงเวลานั้น จึงได้รับอิทธิพลทางความคิดจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและบริบททางสังคม และในขณะเดียวกัน ผลกระทบจากข้อถกเถียงต่อการผลิตซ้ำและความเป็นสำเร็จรูปที่สังคมมอบให้กับภาพถ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาพถ่ายชาวบ้านในชีวิตประจำวันคุณภาพไม่สูงนักของโกดัก ภาพถ่ายในสื่อสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่ปะปนด้วยผลงานการตีพิมพ์คุณภาพต่ำ และการผลิตซ้ำที่แพร่หลายขึ้นมาในยุคจักรกลทุนนิยมของชนชั้นกลาง ทำให้ภาพลักษณ์ “ความสำเร็จรูป” และ “การผลิตซ้ำ” เป็นจำนวนมากที่สังคมมอบให้กับภาพถ่ายในเชิงลบเหล่านั้น กลับส่งเสริม “ความเป็นต้นฉบับ” ในงานศิลปะให้ถูกยกระดับในเชิงคุณค่าที่มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้กำแพงที่ขวางกั้นระหว่างศิลปะและการถ่ายภาพนั้นถูกเสริมให้แน่นหนาขึ้นจากทัศนะของผู้ชมในแวดวงศิลปะชั้นสูง

5. บทสรุป

บทความนี้ได้ให้ภาพรวมเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งและพัฒนาการของศิลปะภาพถ่ายพิกโตเรียลลิสม์ในฐานะ “ศิลปะและวิทยาศาสตร์” ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการค้นพบการถ่ายภาพในศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพื่อสำรวจอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานในยุคเริ่มแรกของประวัติศาสตร์ศิลปะด้านภาพถ่าย การศึกษาพบว่า ความเคลื่อนไหวของ

พิกโทเรียลลิสม์มีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเกิดจาก (1) อิทธิพลของความเจริญก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงของสังคมและชนชั้นในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (2) อิทธิพลของค่านิยมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาในสังคมตะวันตกยุควิคตอเรียน และ (3) อิทธิพลของเทคโนโลยีการผลิตซ้ำ วัฒนธรรมสำเร็จรูป และการก่อตัวขึ้นของวัฒนธรรมมวลชน

(1) อิทธิพลของความเจริญก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงของสังคมและชนชั้นในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

จากการศึกษาพบว่า ลัทธิศิลปะภาพถ่ายพิกโทเรียลลิสม์เป็นตัวอย่างความเคลื่อนไหวแรกในประวัติศาสตร์การถ่ายภาพที่ตอบสนองต่อการถกเถียงทาง “ศิลปะและวิทยาศาสตร์” ซึ่งมีป้อนเกิดมาจากความสามารถในการบันทึกภาพได้เสมือนจริง โดยส่งเสริมบทบาทของช่างภาพในฐานะศิลปิน และริเริ่มใช้กระบวนการคิดทางศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน

ข้อถกเถียงดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลากหลายบริบทที่เริ่มต้นขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ภายใต้บรรยากาศความเจริญก้าวหน้าของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 2 และการเปลี่ยนแปลงของสังคมและชนชั้น ในมิติทางสังคม พิกโทเรียลลิสม์สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดและมุมมองทางศิลปะที่ถูกครอบงำโดยชนชั้นกลางใหม่ ซึ่งขยายตัวจนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในสังคมเมืองช่วงเวลานั้น ชนชั้นกลางใหม่มีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางความรู้และวิทยาศาสตร์ การเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม และมีส่วนสำคัญต่อการผลักดันให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม การถ่ายภาพ หากมองในมิติทางวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่า ภาวะดังกล่าวส่งผลต่อลัทธิพิกโทเรียลลิสม์ และความขัดแย้งของ “ภาพถ่ายและศิลปะ” ที่เกิดขึ้นเมื่อการถ่ายภาพเริ่มได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย จนส่งผลกระทบต่อวงการศิลปะรวมถึงวิธีคิดของศิลปิน เห็นได้จากการเสื่อมความนิยมลงของการวาดภาพเหมือน ที่ทำให้ชนชั้นกลางและจิตรกรส่วนหนึ่งเริ่มหันมาถ่ายภาพ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและส่งผ่านอิทธิพลต่อกันของศิลปะและภาพถ่ายพิกโทเรียลลิสม์ ขณะเดียวกับที่วงการศิลปะเริ่มมองว่า ภาพถ่ายเป็นภัยคุกคามและไม่ถือเป็น

งานสร้างสรรค์ที่ใช้ทักษะรวมถึงจินตนาการเหมือนกับการวาดภาพตามคำนิยามดั้งเดิมที่ยึดถือกันมาอย่างยาวนาน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้จึงเป็นแรงผลักดันต่อการค้นหาสุนทรียศาสตร์ของช่างภาพกลุ่มฟิคโทเรียลลิสม์ และเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การยอมรับภาพถ่ายในฐานะงานศิลปกรรมในเวลาต่อมา

(2) อิทธิพลของคำนิยามดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาในสังคมตะวันตกยุควิคตอเรียน

ความขัดแย้งของภาพถ่ายและศิลปะนั้นเห็นได้ตั้งแต่ช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ก่อนที่ลัทธิฟิคโทเรียลลิสม์จะได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ความเคลื่อนไหวขณะนั้นสะท้อนให้เห็นแนวคิดของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคสมัยใหม่ และสะท้อนให้เห็นคำนิยามอันเคร่งครัดของยุควิคตอเรียนที่ยังคงมีอิทธิพลครอบงำอยู่ในสังคมยุโรป ตัวอย่างสำคัญเห็นได้จากผลงานภาพถ่ายเช่น *“The Two Ways Of Life”* และ *“Fading Away”* ซึ่งแสดงให้เห็นการผสมผสานของแนวคิดเก่า-ใหม่ ซึ่งกลายเป็นข้อถกเถียงที่เกิดจากความไม่ลงรอยกันระหว่างแนวคิดดั้งเดิมของคำนิยามและกรอบจริยธรรมที่เข้มงวดซึ่งยังหยั่งรากในสังคมยุควิคตอเรียน ที่ปะทะกันกับแนวคิดใหม่ซึ่งก้าวเข้ามาท้าทายความเปลี่ยนแปลงของสื่อและวิธีการสร้างสรรค์ของภาพถ่าย ข้อสังเกตดังกล่าวเห็นได้จากเสียงสะท้อนของสังคมที่หลายหลายต่อผลงาน ทั้งการยอมรับในเชิงบวกและการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบ **ในแง่เทคนิค** ผลงานทั้งสองชิ้นได้รับการชื่นชมอย่างมากต่อความสามารถในการนำเสนอเทคนิคใหม่ที่ซับซ้อน เช่น การตัดต่อ การซ้อน และการประกอบภาพ ซึ่งเปิดทางให้ช่างภาพนำไปใช้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีความลึกซึ้งและซับซ้อนได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน เทคนิคดังกล่าวก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบว่า ลดทอนคุณค่าและความน่าเชื่อถือในการบันทึกความเสมือนจริงของภาพถ่ายตามที่เชื่อถือกันมาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มของการประดิษฐ์คิดค้น นอกจากนี้ ผลงานดังกล่าวยังแสดงให้เห็นการทำลายต่อกรอบจริยธรรมและศิลปะการวาดภาพแบบดั้งเดิม **ในแง่การสื่อสาร** เห็นได้ว่า เสียงสะท้อนส่วนหนึ่งชื่นชมว่า ผลงานทั้งสองชิ้นได้นำเสนอการสร้างสรรศิลป์ภาพถ่ายที่ผสมผสานศิลปะแขนงอื่น โดยการนำแนวคิดและเรื่องราวจากบทกวีและภาพวาดมาใช้ในการเล่าเรื่อง

ซึ่งช่วยให้การนำเสนอภาพถ่ายมีความหมายและความลึกซึ้ง แต่ในทางกลับกัน เสี่ยงวิพากษ์วิจารณ์อีกส่วนหนึ่งกลับโต้แย้งต่อความเหมาะสมทางศีลธรรมและความถูกต้องของเนื้อหาในภาพถ่าย สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมและกรอบจริยธรรมที่เข้มงวดในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งยังมองว่า การถ่ายทอดข้อความทางศีลธรรมนั้นมีความสำคัญและไม่สมควรนำมาใช้นำเสนอในสื่อภาพถ่าย เพราะภาพถ่ายควรมีหน้าที่บันทึกภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเพียงเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้จะเกิดข้อถกเถียงในวงกว้างแต่ผลงานทั้งสองชิ้นนี้ได้สะท้อนให้เห็น**ความเปลี่ยนแปลงของสื่อและวิธีการสร้างสรรค์ของผลงานภาพถ่ายในช่วงแรกก่อนที่ลัทธิฟิสิกส์ทฤษฎีลิสม์จะได้รับความนิยม** งานดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเปิดเส้นทางให้ภาพถ่ายมีสถานะเทียบเท่างานศิลปะชั้นสูงในเวลานั้น นอกจากนั้น ยังมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพจากการบันทึกไปสู่การเป็นศิลปะที่มีความลึกซึ้งและซับซ้อน รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้ช่างภาพในช่วงเวลาเดียวกัน จนก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวขึ้นเป็นลัทธิศิลปะภาพถ่ายฟิสิกส์ทฤษฎีลิสม์ในเวลาต่อมา

(3) อิทธิพลของเทคโนโลยีการผลิตซ้ำ วัฒนธรรมสำเร็จรูป และการก่อตัวขึ้นของวัฒนธรรมมวลชน

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ผลจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมถึงการขยายตัวของชนชั้นกลาง และการผสมผสานของค่านิยมเก่า-ใหม่ที่ปะทะกันในยุคศตวรรษที่ 21 ทำให้ลัทธิศิลปะภาพถ่ายฟิสิกส์ทฤษฎีลิสม์ต้องต่อสู้เพื่อพิสูจน์สถานะของตนในโลกศิลปะ เป็นการต่อสู้ท่ามกลาง**ความแตกต่างของค่านิยมดั้งเดิม ความเจริญเติบโตของเทคโนโลยี การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมมวลชน และภาพลักษณ์ใหม่ของ “ความสำเร็จรูป”** เห็นได้จากการที่ภาพถ่ายเปลี่ยนแปลงสถานะจากผลผลิตทางวิทยาศาสตร์กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมวลชนและวัฒนธรรมสำเร็จรูปในโลกทุนนิยมที่เริ่มก่อตัว ตัวอย่างของความเจริญก้าวหน้าทางการผลิตของฟิล์มเนกาทีฟทำให้ภาพถ่ายถูกพิมพ์ซ้ำได้จำนวนมากจากต้นฉบับเดียว และกลายเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งพิมพ์ที่แพร่หลายแต่ปะปนด้วยภาพถ่ายคุณภาพต่ำ รวมถึงบทบาทของโกดักที่ช่วยให้การถ่ายภาพ

รวดเร็วได้ในคุณภาพที่ไม่ประณีตนัก ส่งผลให้ภาพถ่ายกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมวลชนและการบริโภคในระบบทุนนิยม

ความรวดเร็ว การผลิตซ้ำได้จำนวนมาก และคุณภาพของภาพถ่ายสำเร็จรูปที่ต่ำลงเหล่านี้ได้ตอกย้ำและส่งผลกระทบต่อการมองภาพถ่ายในฐานะงานศิลปะ และกลายเป็นอีกปัจจัยร่วมที่ทำให้ภาพถ่ายถูกแยกออกจากงานศิลปะชั้นสูง-ทำให้ความประณีตในด้านทักษะและสุนทรียศาสตร์ถูกนำไปเทียบเคียงกับค่านิยมดั้งเดิมในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ผลกระทบจากการผลิตซ้ำและวัฒนธรรมสำเร็จรูปจึงทำให้ภาพถ่ายถูกมองว่ามีคุณค่าน้อยลงในเชิงศิลปะ แต่กลับทำให้ “ความเป็นต้นฉบับ” ในงานศิลปะถูกยกระดับในเชิงคุณค่ามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและการพัฒนาของกระบวนการสร้างภาพถ่ายแบบเนกาทีฟรวมถึงการตีพิมพ์ ได้ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และพัฒนาการทางการสื่อสารผ่านภาพถ่ายที่มีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น ความแพร่หลายของภาพถ่ายและบทบาทของโกดักที่ทำให้การถ่ายภาพเข้าถึงได้ง่ายขึ้นสำหรับคนทั่วไป ยังส่งต่อการเติบโตของวัฒนธรรมการถ่ายภาพชีวิตประจำวันและการบันทึกความทรงจำร่วมในสังคม

6. บทส่งท้าย

จุดหักเหครั้งสำคัญที่ทำให้ลัทธิภาพถ่ายพิคโตเรียลลิสม์เสื่อมความนิยมเกิดขึ้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 อุบัติขึ้นในยุโรป และเมื่อความนิยมในลัทธิศิลปะสมัยใหม่ก้าวเข้ามาแทนที่ในสหรัฐอเมริกา ผลพวงจากสงคราม ความสูญเสีย และความโหดร้าย ทำให้สังคมตั้งคำถามกับค่านิยมดั้งเดิมที่เคร่งครัดในสมัยวิคตอเรีย และความเจริญก้าวหน้าที่สร้างขึ้นก่อนหน้านี้ในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมทั้งสองครั้ง อิทธิพลดังกล่าวส่งผลต่อวิธีคิด ความนิยม และการตั้งคำถามต่อพิคโตเรียลลิสม์ว่า เป็นภาพถ่ายที่ฟุ้งฝัน เป็นความดัดจริต หรือเป็นเพียงภาพมายา เมื่อภาพของสังคมใหม่ในอุดมคติที่ได้สร้างมาในศตวรรษที่ 19 ถูกทำลายลง สุนทรียศาสตร์ในภาพถ่ายจึงถูกตั้งคำถามและก้าวเข้าสู่จุดหักเหอีกครั้ง ภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เรียกร้องให้ช่างภาพและวงการภาพถ่ายหันกลับมา

ใคร่ครวญถึงบทบาทหน้าที่ และการสร้างสรรค์สุนทรียศาสตร์ที่ดึงเอาศักยภาพอันแท้จริงของตนเองออกมานำเสนออย่างแท้จริง หลังพิคโทเรียลลิสม์เสื่อมความนิยมลงศิลปะภาพถ่ายจึงเปลี่ยนผ่านต่อไปอีกหลายรูปแบบและค่อยๆ หลอมรวมเข้ากับงานศิลปกรรม ก่อให้เกิดรูปแบบของภาพถ่ายที่มีความชัดเจนและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านแนวคิดและเทคนิคการนำเสนอ

ข้อถกเถียงที่แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาของลัทธิพิคโทเรียลลิสม์ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างไร้ประโยชน์ และถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของบทสนทนาซึ่งนำไปสู่การพัฒนาแนวคิด เทคนิค และการค้นหาสุนทรียศาสตร์ของภาพถ่ายซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องไปอีกหลายทศวรรษ จนกระทั่งนำไปสู่การยอมรับภาพถ่ายในฐานะงานศิลปกรรมแขนงหนึ่ง พิคโทเรียลลิสม์เป็นความเคลื่อนไหวครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ศิลปะภาพถ่ายที่สะท้อนให้เห็นตัวอย่างของจุดเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีซึ่งเกิดขึ้นตามมาอีกหลายครั้ง ในแต่ละครั้งสร้างให้เกิดข้อถกเถียงและการพัฒนา เหมือนกับที่ภาพถ่ายได้ก้าวเข้ามาทำทนายการมีอยู่ของภาพวาดและวงการศิลปะ เทคโนโลยีการผลิตภาพถ่ายสีที่เคยเข้ามาทำทนายภาพถ่ายขาวดำ ภาพถ่ายดิจิทัลที่เข้ามาสั่นคลอนการมีอยู่ของภาพถ่ายด้วยฟิล์ม จุดหักเหเหล่านั้นมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคม ส่งผลให้เกิดการทบทวน การต่อยอดทางเทคนิคและแนวคิด และการค้นหาสุนทรียศาสตร์ของช่างภาพ เช่นเดียวกับปัจจุบันที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) กำลังก้าวเข้ามาสั่นคลอนการมีอยู่ของภาพถ่าย ทำทนายความเชื่อถือ ความเป็นจริง สำนักทางจริยธรรม และส่งผลให้เกิดข้อถกเถียงในประเด็นที่หลากหลายต่อความเปลี่ยนแปลงในวงการศิลปะและต่อคุณค่าของภาพถ่าย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี (2558), *ศิลปะสมัยใหม่*, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2559), *พจนานุกรมศัพท์ทัศนศิลป์*, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คริส ฮาร์มัน (2566), *ประวัติศาสตร์โลกฉบับประชาชน: จากยุคหินถึงสหัสวรรษใหม่ [People's History of The World: From Stone Age to the New Millennium]*, แปลโดย อรพรรณ คูเจริญ นาวายุทธ, กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการศึกษาและการพัฒนา (โครงการจัดพิมพ์คปไฟ).
- พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาฉบับราชบัณฑิตยสภา (2560), กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- ภูมิภมม ฌดุจรัตน์ (2561), “พัฒนาการของศิลปะภาพถ่าย”, ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช สาขาวิชานิติศาสตร์, เอกสารการสอนชุดวิชา ศิลปะภาพถ่ายและภาพยนตร์, นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2557), *ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก ฉบับสมบูรณ์*, กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- อนันตชัย จินดาวัฒน์ (2556), *ประวัติศาสตร์โลก (ฉบับสมบูรณ์)*, กรุงเทพฯ: ยิปซีกรุ๊ป.

ภาษาอังกฤษ

- Ang, T. (2014), *Photography: The Definitive Visual History*, New York: DK Publishing.
- Bate, D. (2015), *Art Photography*, London: Tate Publishing.
- Hacking, J. (2012), *Photography: The Whole Story*, London: Thames & Hudson.
- Hershberger, A. (2014), *Photographic Theory: An Historical Anthology*, West Sussex: John Wiley & Sons.
- Hershdorfer, N. (2015), *Dictionary of Photography*, London: The Thames & Hudson.
- James, T. (1989), *Journey: 75 Years of Kodak Research*, Rochester: Eastman Kodak Company.
- Lewis, E. (2017), *Isms... Understanding Photography*, New York: Bloomsbury.
- Marien, M. (2021), *Photography: A Cultural History*, London: Laurence King Publishing.
- Zakia, R. and Stroebel, L. (1993), *The Focal Encyclopedia of Photography*, London: Focal Press.

สื่อออนไลน์

Barnes Foundation (2019), retrieved 1 October 2024 from www.barnesfoundation.org:

<https://www.barnesfoundation.org/whats-on/early-photography>

Eastman Kodak Company (n.d.), retrieved 1 October 2024 from www.kodak.com: [https://](https://www.kodak.com/en/company/page/history/)

www.kodak.com/en/company/page/history/